Eduskunta
Talousvaliokunta

HE 120/2020 vp

Hallituksen esitys laiksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Talousvaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa hallituksen esityksestä matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annettua lakia. Matkustajalle voitaisiin korvata valtion varoista matkanjärjestäjän konkurssissa saatavat, jotka matkanjärjestäjä olisi ollut velvollinen palauttamaan sekä matkustajan maksun palautuksen sijaan vastaanottama matkakuponki. Säännös koskisi tilanteita, joissa matkapaketin peruutuksen syynä on covid-19-epidemia. Edellytyksenä olisi, ettei saatavia voitaisi korvata matkanjärjestäjän asettamista vakuuksista. Kilpailu- ja kuluttajavirasto päättäisi korvausten maksamisesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa 31.12.2022 saakka. Lakia sovellettaisiin aikaisintaan 16.3.2020 syntyneisiin saataviin.

1. Suomen Yrittäjien lausunto

Koronaviruspandemia ja siitä seuranneet matkustusrajoitukset ovat johtaneet matkailualan ennennäkemättömän kriisiin. Koronaviruspandemia pysäytti matkailualan käytännössä kokonaan, eikä alkukesän toiveikkuudesta huolimatta tilanne ole parantunut.

Matkapakettidirektiivin tiukan sananmukaisen tulkinnan mukaan matkapakettidirektiivin mukaista maksukyvyttömyyssuojaa eli matkapalveluyhdistelmien tarjoajien asettamia vakuuksia ei voitaisi ulottaa koronaepidemian vuoksi peruuntuneiden matkojen rahasuorituksiin tai näiden rahasuoritusten sijaan annettuihin matkakuponkeihin. Kuluttajat olisivat siten eriarvoisessa asemassa riippuen siitä, onko matkanjärjestäjä peruuttanut matkan ennen yrityksen maksukyvyttömyyden toteamista vai onko matkan peruuntuminen suora seuraus matkanjärjestäjän konkurssista.

Suomen Yrittäjät kannattaa hallituksen esityksen periaatetta, jonka mukaan valtio korvaisi matkanjärjestäjän konkurssitilanteessa kuluttajien saatavat sellaisista matkapaketeista, jotka on peruttu koronaepidemian vuoksi, sekä lisäksi peruttuja matkoja vastaan annetut matkakupongit. Matkanjärjestäjät ovat myös tarjonneet matkojen siirtoa takaisinmaksun vaihtoehdoksi. Esityksessä ei kuitenkaan erikseen selvitetä, miten lakimuutos suhtautuisi näihin tilanteisiin ja kuuluisivatko myös siirretyt matkat valtion korvauksen piiriin.

Esityksen mukainen väliaikainen lakimuutos on kiistämättä tarpeellinen ottaen huomioon direktiivin sanamuodon mukaisen tiukan tulkinnan sekä sen, että koronaviruspandemian vaikutukset merkitsevät matkanjärjestäjien konkurssiriskin huomattavaa kasvamista. Esitys on erityisesti kuluttajan asemaa parantava, mutta jättää laajemmin selvittämättä siihen läheisesti liittyviä toimenpiteitä, joilla voitaisiin parantaa matkailualan yrittäjien asemaa.

Väliaikaisen lakimuutoksen tarkoituksena olisi samalla tehdä matkakuponkien vastaanottamisesta kuluttajille houkuttelevampi vaihtoehto lisäämällä kuluttajien luottamusta siihen, ettei tämä matkakupongin vastaanottaessaan kanna riskiä varojensa menettämisestä matkanjärjestäjän mahdollisessa konkurssitilanteessa. Esityksessä on todettu, että mahdollisesti lisääntyvä matkakuponkien hyväksyminen voisi helpottaa puolestaan matkanjärjestäjien taloudellista ahdinkoa tuomalla likviditeettihelpotusta. On kuitenkin kyseenalaista valitsevatko kuluttajat jatkossa matkakupongin vaihtoehtona takaisinmaksulle aiempaa useammin. Esityksen mukaan matkakuponkien vastaanottaminen olisi jatkossakin vapaaehtoista, jonka vuoksi helpottavat vaikutukset matkailualalle todennäköisesti jäävät vähäisiksi.

Esityksen mukaan valtio vastaisi siitä, että matkanjärjestäjän konkurssitilanteessa matkustaja saa rahansa takaisin myös peruutetun matkapaketin sijaan saamistaan matkakupongeista. Tällä tulisi olla suoria alentavia vaikutuksia matkanjärjestäjän vakuuksien määrään. Lakimuutoksen johdosta vakuuksien ei olisi tarpeen enää kattaa valtion vastuulle tulevia matkakuponkeja ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston olisi alennettava nämä matkanjärjestäjän asettamasta vakuudesta. Näiden vakuusvarojen vapautuminen yritysten käyttöön voidaan arvioida tuovan jonkin verran likviditeettihelposta matkailualan yrittäjille.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Karoliina Katila
asiantuntija